

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ υψηλό το διαθέσιμο εισόδημά του δείχνει μέτρηση της Eurostat

Το ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Πόσο «πλούσιοι» (ή, ανάποδα, «φτωχοί») είμαστε, τελικά. Την απάντηση, κρίση και άκρας πολιτική, είναι πολύ δύσκολο να μας τη δώσει η στατιστική. Μια τελευταία μέτρηση που πραγματοποίησε πρόσφατα η Eurostat, η στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνει τη δυνατότητα για μια διαφορετική προσέγγιση από εκείνες τις οποίες συνήθως χρησιμοποιούμε, για να υπογραμμίσουμε το μακρύ δρόμο που μας χωρίζει από το μέσο ευρωπαϊκό πρότυπο.

Η διαφορά στη μέτρηση αυτή της Eurostat βρίσκεται στην προσπάθεια που έγινε προκειμένου να μετρηθεί το εισόδημά μας, με τρεις διαφορετικούς τρόπους. Το συμπέρασμα που προκύπτει, όπως φαίνεται και στους πίνακες, είναι ότι ο πληθυσμός της χώρας είναι πλουσιότερος από όσο συνήθως εκτιμούμε. Συμπέρασμα ορθό, με μια, πολύ σοβαρή, επιφύλαξη: πρόκειται για το εισόδημα που διαθέτουμε, πριν πραγματοποιήσουμε μια σειρά δαπανών, οι οποίες, βεβαίως, απομειώνουν, τελικώς, το εισόδημά μας. Με την, εξίσου σημαντική, παρατήρηση ότι η σύγκριση μεταξύ των διαφόρων χωρών πρέπει να γίνεται με μεγάλη επιφύλαξη, ως ρίξουμε μια προσεκτικότερη ματιά στα όσα μαρτυρούν τα νέα αυτά στοιχεία.

Τρία στοιχεία

Το πρώτο προς μέτρηση στοιχείο είναι εκείνο που αφορά το πρωτογενές εισόδημα. Σε αυτό περιλαμβάνονται οι μισθοί και, γενικότερα οι απολαβές και τα κέρδη των επαγγελματιών, από την απασχόληση του καθενός. Προστίθεται το εισόδημα από ιδιοκτησία ακινήτων, την πρόσοδο χρηματικών επενδύσεων ή από αυτοαπασχόληση. Αφαιρούμε όμως τόκους που πληρώνονται.

Απ' αυτή τη βάση προχωρούμε στον υπολογισμό του διαθέσιμου ει-

σοδήματος, όπως προκύπτει από τη δευτερογενή διανομή του. Εδώ παρεμβάινει το κράτος, με τις επιδοτήσεις που παρέχει, τις συντάξεις που διανέμει το ασφαλιστικό σύστημα και κάθε άλλου είδους μεταβιβάσεις εισοδήματος. Προσοχή: δεν συμπεριλαμβάνονται οι μεταβιβάσεις σε είδος, όπως είναι οι υπηρεσίες που παρέχονται σε θέματα υγείας, πρόνοιας, μητρικής μέριμνας ή δημοτικών παροχών. Τέλος, στην πιο συνπλησμένη του μορφή, το εισόδημα μετράται ως το σύνολο του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ).

Στη συνέχεια πρέπει, όμως, να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις ώστε να μπορούμε να συγκρίνουμε μεταξύ τους τα αποτελέσματα που έχουμε για τον πλούτο κάθε μιας ευρωπαϊκής περιφέρειας. Για το σκοπό αυτόν, οι υπηρεσίες της Eurostat, χρησιμοποιούν, εδώ και καιρό, μια στατιστική μονάδα μέτρησης, γνωστή ως «ισοδύναμο αγοραστικής δύναμης». Σε αυτό προσέθεσαν, με τη νέα στατιστική προσέγγιση, έναν ακόμη παράγοντα. Καθώς οι τιμές αγαθών και υπηρεσιών δεν είναι ίδιες μεταξύ των περιφερειών, δημιουργήσαν το «ισοδύναμο αγοραστικής δύναμης καταναλωτή», το οποίο θα βρείτε στους πίνακες με τον κωδικό «PPCS» (Purchasing Power Consumption Standards).

Πλουσιότεροι των Σουηδών

Μετά απ' όλα τούτα, παρατηρούμε ότι η περιοχή της Αττικής, είναι μια από τις πλουσιότερες της Ευρώπης. Πράγματι, με δείκτη 100 για τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, το κατά κεφαλήν πρωτογενές εισόδημα στην Ελλάδα

βρίσκεται στο 85, το διαθέσιμο στο 97, ενώ το κατά κεφαλήν προϊόν περιορίζεται στο 78. Αντίστοιχα είναι και τα ποσά σε ευρώ, που αφορούν ετήσιο εισόδημα.

Δεν είναι μόνον που, σχεδόν ξαφνικά, οι περισσότερες περιοχές της Ελλάδας πίνουν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, είναι και το, καταρχήν, παράλογο ότι οι κάτοικοι της σουηδικής πρωτεύουσας, της Στοκχόλμης, εμ-

φανίζονται με χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα από εκείνο των Αθηναίων. Το ίδιο συμβαίνει και με τους Ιρλανδούς, οι οποίοι δεν μπορούν να μας «πιάσουν», αφού το διαθέσιμο εισόδημά τους βρίσκεται στο 90%, παρ' όλο που το κατά κεφαλήν Α-

ΕΠ τους είναι στο 132%. Υπάρχει μια ουσιαστική εξήγηση στην παραδοξότητα αυτή. Πρώτον, είναι αλήθεια ότι μια σειρά από, ακριβά αλλού, αγαθών και υπηρεσιών, παραμένουν φθηνότερα σε εμάς. Ετσι, όταν οι άνθρωποι της Eurostat εξισορροπούν το εισόδημα με τη δύναμή του να τα καταναλώσει, οι κάτοικοι της χώρας αυτής γίνονται «πλουσιότεροι». Τέτοιες περιπτώσεις είναι το ενόικιο, πολλά αγροτικά προϊόντα και ορισμένα ελεγχόμενα προϊόντα (πλεκτρισμός, εισιτήρια μέσω μαζικής μεταφοράς, κ.λπ.)

Πέραν του χαμηλότερου κόστους ζωής, το ελληνικό διαθέσιμο εισόδημα αυξάνεται καθώς οι φόροι είναι πολύ μικρότεροι, ιδιαίτερα στα χαμηλά κλιμάκια, τα οποία, κατά κύριο λόγο, συνθέτουν το εισόδημα των Ελλήνων. Να σημειώσουμε ακόμη ότι στο διαθέσιμο εισόδημα συμπεριλαμβάνονται και οι τόκοι από καταθέ-

---

Από το εμφανιζόμενο διαθέσιμο εισόδημα, πρέπει να πληρώσουμε για την υγεία, τα δίδακτρα για φροντιστήρια και πολλές ακόμη δαπάνες, σχετικές με την πρόνοια.

Μία παράδοση εικόνα για το εισόδημα των Ελλήνων

	Πρωταγενές εισόδημα*		Διαθέσιμο εισόδημα*		Εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ)*	
	Ισοδύναμο PPCS**	Δείκτης	Ισοδύναμο PPCS**	Δείκτης	Ισοδύναμο PPCS**	Δείκτης
ΕΛΛΑΔΑ	11.873	85	11.651	97	15.300	78
Βόρεια Ελλάδα	10.622	76	10.043	83	14.516	74
Ανατολική Μακεδονία	9.958	71	9.995	83	12.343	63
Κεντρική Μακεδονία	10.324	74	9.403	78	15.352	78
Δυτική Μακεδονία	15.515	111	14.312	119	15.154	77
Θεσσαλία	9.848	71	9.892	82	13.873	70
Κεντρική Ελλάδα	9.834	71	9.565	79	13.363	68
Ηπειρος	10.299	74	9.666	80	10.643	54
Ιόνια Νησιά	12.805	92	11.536	96	13.373	68
Δυτική Ελλάδα	10.026	72	9.768	81	11.544	59
Στερεά Ελλάδα	10.831	78	10.618	88	17.264	88
Πελοπόννησος	7.465	54	7.636	63	13.033	66
Αττική	14.427	104	14.776	123	17.432	88
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	12.727	91	11.893	99	15.745	80
Β. Αιγαίο	11.656	84	11.598	96	14.822	75
Ν. Αιγαίο	15.478	111	13.434	111	18.030	92
Κρήτη	11.748	84	11.246	93	14.943	76
Ευρ. Ένωση (Μέσος όρος)	13.930	100	12.051	100	19.698	100

* Κατά κεφαλήν, σε ευρώ

** Ισοδύναμο αγοραστικής δύναμης καταναλωτή

σεις, οι οποίοι ήταν ακόμη ικανοποιητικοί το έτος 2000, χρονιά που αφορά η παρούσα μέτρηση της Eurostat.

Δίχως κράτος πρόνοιας

Η μεγάλη διαφορά, όμως, συνδέεται με το ρόλο του κράτους. Στις βόρειες χώρες, όπου το κράτος διαδραματίζει σημαντικότατο ρόλο στην παροχή υπηρεσιών και ειδικών προϊόντων προς τον πολίτη, το διαθέσιμο εισόδημα, όπως μετράται με τη μέθοδο αυτή, μικραίνει. Κι αυτό γιατί δεν υπολογίζονται οι παροχές σε είδος, όταν γίνονται από το κράτος, το δήμο ή και την εταιρεία στην οποία εργάζεται ο βορειοευρωπαίος. Αντιθέτως, στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλές παροχές σε χρήμα, είτε από το κράτος, είτε από τον εργοδότη, όπως άλλωστε προβλέπεται στις συλλογικές συμβάσεις. Παροχές που προστίθενται στο διαθέσιμο εισόδημα. Η πραγματικότητα που ζει τελικώς ο Έλληνας πολίτης είναι, βεβαίως, η ανάστροφη απ' αυτήν που δείχνουν τα νούμερα. Από το εμ-

φανιζόμενο διαθέσιμο εισόδημα, πρέπει να πληρώσουμε για την υγεία, τα διδάκτρα για φροντιστήρια και πολλές ακόμη δαπάνες, σχετικές με την εκπαίδευση, τον ελεύθερο χρόνο και, γενικότερα, την πρόνοια και τις άλλες απαιτήσεις του σύγχρονου τρόπου ζωής. Παροχές, υπηρεσίες, πολλές απ' αυτές συνδεδεμένες με τον ελεύθερο χρόνο και κοινωνικές εκδηλώσεις για τις οποίες, οι περισσότεροι κάτοικοι των πλουσιών χωρών δεν χρειάζεται ναβάλουν «το χέρι στην τσέπη», κοστίζουν ακριβά στον ελληνικό οικογενειακό προϋπολογισμό.

Η νέα αυτή στατιστική της Eurostat είναι πολύ χρήσιμη γιατί εξηγεί κάτι που σε πολλούς, από εμάς αλλά και μεταξύ των ευρωπαίων, φαίνεται ως παράδοξο: ξοδεύεται πολύ χρήμα και, πολλοί Έλληνες εμφανίζονται να απολαμβάνουν οικονομικής άνεσης. Η δομή των εισοδημάτων που διανέμονται και ο τρόπος αναδιανομής του εισοδήματος, αντί οργανωμένων και υψηλής ποιότητας κρατικών παροχών, είναι ε-

κείνη που «φουσκώνει» το πορτοφόλι μας. Αν στην εικόνα αυτή, προστεθούν η μαύρη οικονομία, η φοροδιαφυγή και τα εισοδήματα της «κρατικοδαιτησίας» διαφθοράς, η εξήγηση γίνεται πληρέστερη. Το σημαντικό όμως κρύβεται πίσω από τους αριθμούς αυτούς: εκείνο που χρειάζεται η χώρα είναι να αυτήσει δραματικά το παραγόμενο εγχώριο προϊόν.

Μικρό αποτέλεσμα

Αυτό είναι που μας κρατά μακριά από τα όσα έχουν επιτύχει οι λαοί των προοδευμένων κρατών της Ευρώπης. Το κρίσιμο και πραγματικώς σημαντικό στατιστικό μέγεθος, παραμένει αυτό για το οποίο γίνεται, κατά κανόνα, η συζήτηση. Το ίδιο που δείχνει ότι το παραγωγικό αποτέλεσμα της οικονομίας μας βρίσκεται στην τελευταία θέση των 15 χωρών και η απόσταση παραμένει μεγάλη από τους πλουσιότερους και πολύ μικρή από τους φτωχότερους λαούς της διευρυμένης, πλέον, Ευρωπαϊκής Ένωσης.